

“Imagini. Viața mea în film” de Ingmar Bergman

Fragment

Era necesar să scriu ceva care să înlătore senzația de gol interior și de bătut pasul pe loc. Mi-am exprimat starea emoțională cu o anumită precizie într-o reflecție scrisă când am primit premiul olandez Erasmus. Am numit-o „Pielea de șarpe” și am publicat-o ca prefață la *Persona*:

În cazul meu, creația artistică s-a manifestat mereu ca o foame. Am constatat cu mulțumire calmă că am această nevoie, însă niciodată nu m-am întrebat cum de a apărut această foame și de ce vrea să fie atât de repede satisfăcută. Acum, în ultimii ani, când a început să se diminueze, mi se pare că a venit timpul să caut motivațiile activității mele.

Una dintre amintirile mele cele mai timpurii din copilărie este că aveam această nevoie de a le arăta tuturor ce reușeam să fac: iscusința la desenat, arta de a lovi cu mingea în zid, primele mișcări de înot. Îmi amintesc că aveam o puternică nevoie de a le atrage atenția adulților asupra acestor manifestări ale prezenței mele în lumea sensibilă. Interesul semenilor mei pentru mine nu era niciodată suficient, așa mi se părea.

Când realitatea nu-mi mai ajungea, începeam să mă joc cu fantezia și le spuneam celor de-o vârstă cu mine povești nemaipomenite despre tainicele mele fapte eroice. Erau minciuni sfruntate, care nu puteau decât să se năruie când se loveau de scepticismul sobru al celor din jur. Până la urmă, m-am retras din compania lor și mi-am păstrat lumea de vis numai pentru mine. Un copil dornic de relații umane și cu o imaginație bogată s-a transformat destul de repede într-un visător vulnerabil și viclean.

Însă visătorul este artist numai în visele sale. E destul de evident că cinematografia avea să devină mijlocul meu de exprimare. Astfel, m-am făcut înțeles într-o limbă dincolo de cuvinte, care mi-au lipsit, dincolo de muzică, pe care n-am stăpânit-o, dincolo de pictură, care nu m-a mișcat defel. Deodată s-a ivit posibilitatea de a comunica cu lumea din jur într-o limbă vorbită efectiv de la suflet la suflet, prin întorsături care, într-un fel aproape senzual, se sustrăgeau controlului intelectului.

Cu o foame nestăvilă, ca de copil, m-am aruncat în acest mediu și, timp de douăzeci de ani, neobosit și dintr-un fel de furie, am transmis vise, senzații, fantezii, izbucniri de nebunie, nevroze, crize de credință și minciuni sfruntate. Foamea mi-a fost mereu nouă. Banii, faima și succesul m-au uluit, dar ele au fost doar consecințe ale elanului meu și, în profunzime, m-au lăsat indiferent. Acestea fiind spuse, nu devalorizez ce am realizat în această aventură. Artă ca satisfacere de sine are desigur semnificația ei, în special pentru artist.

Prin urmare, dacă e să fiu pe deplin sincer, mi se pare că arta (nu numai arta filmului) este lipsită de semnificație. Literatura, pictura, muzica, filmul și teatrul se înmulțesc și se hrănesc singure. Apar și dispar noi mutații, noi combinații, din afară această mișcare pare febrilă și vitală – alimentată de superba nerăbdare a artiștilor de a proiecta, pentru ei înșiși și pentru un public tot mai neatent, imaginea unei

lumi care nu-i mai întrebă ce cred și ce gândesc. Există unele locuri izolate, unde artiștii sunt pedepsiți, unde arta e considerată riscantă, meritând astfel să fie reprimată sau dirijată.

În același timp, general vorbind, arta este liberă, nerușinată, iresponsabilă și, așa cum am spus, face o mișcare amplă, aproape febrilă, seamănă, mi se pare, cu o piele de șarpe plină de furnici. Șarpele însuși e mort de mult, în putrefacție, lipsit de otrava sa, dar învelișul se mișcă, forfotind de viață.

Sper și sunt convins că alții au o concepție mai echilibrată și pretins obiectivă. Dacă am în vedere toate aceste aspecte anoste și totuși afirm că vreau să fac artă în continuare, atunci asta se datorează unui motiv foarte simplu. (Trec cu vederea partea pur materială.)

Motivul este curiozitatea. O curiozitate fără limite, niciodată potolită, mereu nouă și insuportabilă, care mă îndeamnă înainte, nu-mi permite liniștea și înlocuiește deplin nevoia de companie din copilărie. Mă simt ca și cum aș fi fost multă vreme prizonier și dintr-odată m-am prăvălit în tumultul și vuietul vieții. Sunt capturat de o curiozitate capricioasă. Notez, observ, fac ochii mari, totul e ireal, fantastic, înfricoșător sau ridicol. Prind din zbor câte un fir de praf, poate este un film, orice ar însemna asta: nimic probabil, însă eu însumi găsesc lucrul interesant, prin urmare, afirm că aici e un film. Circul cu acest lucru capturat sau făcut de mine, care mă preocupă la modul vesel sau melancolic.

Mă îmbrâncesc cu celelalte furnici, desfășurăm o muncă uriașă. Pielea de șarpe e în mișcare. Acesta și numai acesta este adevărul meu. Nu doresc să fie și adevărul altcuiva și e prea slab pentru a servi drept consolare pentru eternitate. Ca bază a creației mele pentru încă niște ani este pe deplin suficient, cel puțin pentru mine.

A fi artist de dragul propriei persoane nu este mereu plăcut. Însă are un avantaj extraordinar: artistul își împărtășește condiția cu fiecare ființă vie, care și ea există pentru sine. Însumat, se formează o camaraderie destul de mare, care astfel își duce traiul într-o comunitate egoistă, pe pământul cald și murdar, sub cerul rece și liber.